

DATOS IDENTIFICATIVOS

Historia antiga do noroeste da Península Ibérica

Materia	Historia antiga do noroeste da Península Ibérica			
Código	002G250V01902			
Titulación	Grao en Xeografía e Historia			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	4	1c
Lingua de impartición	Castelán Galego			
Departamento	Historia, arte e xeografía			
Coordinador/a	Brañas Abad, Rosa			
Profesorado	Brañas Abad, Rosa			
Correo-e				
Web	http://faitic.uvigo.es			
Descrición xeral	Coñecemento dos fundamentos básicos, principais acontecementos e procesos xerais de cambio acaecidos na sociedade do noroeste da Península Ibérica na idade antiga			

Competencias

Código	
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
C12	Conciencia crítica da relación entre os acontecementos e procesos actuais e o pasado
C19	Coñecemento da historia nacional propia
D3	Capacidade de organización e planificación
D4	Comunicación oral e escrita no idioma propio.
D7	Capacidade de razoamento crítico.

Resultados de aprendizaxe

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Análise crítico das tradicións historiográficas sobre temas controvertidos ou de interese xeral	C12 C19	D7
Coñecemento da Historia, Historia da Arte e Xeografía de Galicia nunha perspectiva comparada	A5 C19	
Elaboración e presentación, oral e escrita, dos traballos monográficos, individuais ou colectivos, baseados en fontes e bibliografía específicas	A4	D3 D7
Análise e valoración dos conceptos aprendidos a partir do uso das fontes e das interpretacións historiográficas	C19	D4 D7

Contidos

Tema	
Introducción. Fontes de estudo da Historia Antiga do Noroeste e os Primeiros contactos co mundo mediterráneo.	a. As referencias materiais. b. As referencias textuais.
Tema 1. A Conquista do Noroeste	1.a. As guerras cántabras e as súas consecuencias.
Tema 2. A "romanización" do Noroeste	2.a. A administración 2.b. A ordenación do territorio 2.c. A explotación económica

Planificación			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	1	3	4
Sesión maxistral	14	16	30
Seminarios	7	15	22
Presentacións/exposicións	6	20	26
Traballos tutelados	10	30	40
Eventos docentes e/ou divulgativos	2	0	2
Titoría en grupo	6	6	12
Probos de resposta curta	2	2	4
Probos de resposta longa, de desenvolvemento	2	8	10
Outras	0	0	0

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Actividades introdutorias	Exposición e debate sobre os coñecementos previos dos/as estudantes sobre o temario a expoñer e aclaración dos aspectos básicos da materia
Sesión maxistral	Exposicións teóricas sobre o temario co apoio ilustrativo dos textos antigos e material gráfico e iconográfico
Seminarios	Debates e análise das fontes de coñecemento da Historia Antiga en relación cons temas expostos nas sesións maxistras. Resérvanse dúas horas para a asistencia a actividades de temática transversal organizadas dende o Departamento de Historia, Arte e Xeografía e a Facultade de Historia
Presentacións/exposicións	A exposición do traballo individual terá 20 minutos de duración máxima. Este traballo terá un seguimento constante por parte da docente quen marcará as pautas durante a súa elaboración. Moi importante a capacidade de síntese, expresión oral e soportes empregados
Traballos tutelados	Traballos realizados de xeito individual, orientados ao manexo de instrumentos de recompilación de información e de distintas fontes coas que se elabora a historia antiga. A asignación de traballos deberá quedar resolta no primeiro mes do cuadrimestre.
Eventos docentes e/ou divulgativos	Horas reservadas para a asistencia a actividades de temática transversal organizadas dende o Departamento de Historia, Arte e Xeografía e a Facultade de Historia.
Titoría en grupo	Aclaración de dúbidas sobre a materia, principalmente daquelas relacionadas cos traballos individuais e en grupo

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Traballos tutelados	Nestas actividades agárdase que sexan os/as estudantes os protagonistas, no sentido en que deberán manifestar a través dos seus comentarios, análises e dúbidas, tanto o nivel de coñecemento das sesións maxistras, como os aspectos non comprendidos. A labor da docente limitarase a centrar os temas a tratar e a resolver aqueles problemas que en conxunto non poidan ser resoltos. En caso necesario outorgarase a bibliografía complementaria precisa.
Actividades introdutorias	Nestas actividades agárdase que sexan os/as estudantes os protagonistas, no sentido en que deberán manifestar a través dos seus comentarios, análises e dúbidas, tanto o nivel de coñecemento das sesións maxistras, como os aspectos non comprendidos. A labor da docente limitarase a centrar os temas a tratar e a resolver aqueles problemas que en conxunto non poidan ser resoltos. En caso necesario outorgarase a bibliografía complementaria precisa.
Seminarios	Nestas actividades agárdase que sexan os/as estudantes os protagonistas, no sentido en que deberán manifestar a través dos seus comentarios, análises e dúbidas, tanto o nivel de coñecemento das sesións maxistras, como os aspectos non comprendidos. A labor da docente limitarase a centrar os temas a tratar e a resolver aqueles problemas que en conxunto non poidan ser resoltos. En caso necesario outorgarase a bibliografía complementaria precisa.
Titoría en grupo	Nestas actividades agárdase que sexan os/as estudantes os protagonistas, no sentido en que deberán manifestar a través dos seus comentarios, análises e dúbidas, tanto o nivel de coñecemento das sesións maxistras, como os aspectos non comprendidos. A labor da docente limitarase a centrar os temas a tratar e a resolver aqueles problemas que en conxunto non poidan ser resoltos. En caso necesario outorgarase a bibliografía complementaria precisa.

Presentacións/exposicións Nestas actividades agárdase que sexan os/as estudantes os protagonistas, no sentido en que deberán manifestar a través dos seus comentarios, análises e dúbidas, tanto o nivel de coñecemento das sesións maxistrais, como os aspectos non comprendidos. A labor da docente limitárase a centrar os temas a tratar e a resolver aqueles problemas que en conxunto non poidan ser resoltos. En caso necesario outorgárase a bibliografía complementaria precisa.

Avaliación					
	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe		
Sesión maxistral	Realizaránse por escrito preguntas concretas sobre a temática exposta na aula, tanto de carácter teórico como práctico, que deberán resolverse manifestando, a maiores do coñecemento, a capacidade de expresión escrita na lingua propia.	10	A4	C19	D4
Seminarios	Análises e comentarios críticos das fontes que nos proporcionan o coñecemento da historia antiga: textos, iconografía e material arqueolóxico. Poderá completarse cun análise crítico dalgún documental visionado na aula. Os resultados de aprendizaxe avaliados son: Análise crítico das tradicións historiográficas sobre temas controvertidos ou de interese xeral. Análise e valoración dos conceptos aprendidos a partir do uso das fontes e das interpretacións historiográficas.	10		C12 C19	D4 D7
Presentacións/exposicións	Un traballo individual sobre un aspecto da sociedades, relixión ou economía da Gallaecia romana. A exposición terá 20 minutos de duración máxima. Este traballo terá un seguimento constante por parte da docente quen marcará as pautas durante a súa elaboración. Os resultados de aprendizaxe avaliados son: Análise crítico das tradicións historiográficas sobre temas controvertidos ou de interese xeral. Análise e valoración dos conceptos aprendidos a partir do uso das fontes e das interpretacións historiográficas.	10		C12	D3 D4 D7
Traballos tutelados	Un traballo individual sobre un aspecto da sociedades, relixión ou economía da Gallaecia romana. A exposición terá 20 minutos de duración máxima. Este traballo terá un seguimento constante por parte da docente quen marcará as pautas durante a súa elaboración. Os resultados de aprendizaxe avaliados son: Elaboración e presentación, oral e escrita, dos traballos monográficos, individuais ou colectivos, baseados en fontes e bibliografía específicas. Análise e valoración dos conceptos aprendidos a partir do uso das fontes e das interpretacións historiográficas.	10		C12	D3 D4 D7
Probas de resposta curta	Versarán sobre contidos teóricos moi específicos; terase en conta a interpretación correcta da información xeográfica dos sistemas territoriais. Os resultados de aprendizaxe avaliados son: Análise crítico das tradicións historiográficas sobre temas controvertidos ou de interese xeral. Análise e valoración dos conceptos aprendidos a partir do uso das fontes e das interpretacións historiográficas.	20		C12 C19	D4 D7
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	As probas referiranse as sesións maxistrais, e dicir, aos contidos teóricos explicados na aula. Os resultados de aprendizaxe avaliados son: Análise crítico das tradicións historiográficas sobre temas controvertidos ou de interese xeral. Coñecemento da Historia, Historia da Arte e Xeografía de Galicia nunha perspectiva comparada.	40		C12 C19	D4 D7
Outras	En todas as actividades e probas que conforman a programación valorárase a asistencia e a participación do alumnado. Os resultados de aprendizaxe avaliados son: Análise e valoración dos conceptos aprendidos a partir do uso das fontes e das interpretacións historiográficas.	10		C12	D3 D4

Outros comentarios sobre a Avaliación

Todos/as estudantes matriculados na materia teñen dereito a ser avaliados mediante un exame final (artigo 12 do Regulamento de Estudantes da Universidade de Vigo) que consistira nunha proba escrita con tres apartados: mapas mudos, preguntas curras e cuestións de desenvolvemento que suporá un 60% da cualificación. Un 20% estará constituído pola entrega das prácticas preestablecidas e un 20% dun traballo escrito sobre a sociedade, relixión ou economía da Gallaecia antiga.

Bibliografía. Fontes de información

BLAZQUEZ CERRATO, C. (2005). [Vías de comunicación y circulación monetaria en la Legio VII Gemina a la ciudad de León]. En Morillo [coord.-. 339-348.

CARBALLO ARCEO, X. (2006). *Arqueoloxía de Galicia*. Nigratrea. Vigo.

FERNÁNDEZ OCHOA, C.

(1990). [Roma y la conquista del NW peninsular]. *Historia de Asturias. La nueva España*. Oviedo, 137-156.

(1993). [La ciudad hispanorromana en los territorios septentrionales de la Antigüedad Tardía]. *VI reunión de Arqueología Cristiana Hispánica. Las ciudades tardoantiguas de Hispania: cristianización y topografía*. Valencia.

GONZÁLEZ SOUTELO, S. (2011). *El valor del agua en el mundo antiguo. Sistemas hidráulicos y aguas mineromedicinales en la Galicia romana*. A Coruña.

GUTIÉRREZ CUENCA, E., HIERRO GARATE, J.A. (2001).

[La guerra cantábrica: de ficción histórica a realidad arqueológica]. *Nivel Cero 9*, Santander, 71-

MATIAS RODRÍGUEZ, R. (2006). [La minería aurífera romana del Noroeste de *Hispania*: Ingeniería minera y gestión de las explotaciones auríferas romanas en En: Current research on the Romanization of the Western provinces] NUÑEZ GARCÍA, O. (2010). *Gallaecia christiana. De los antiguos cultos a la nueva religión (ss. I-IV)*. Santiago de Compostela.

PERALTA LABRADOR, E. (2003). *Los cántabros antes de Roma*. Bibliotheca Archaeologica Hispana, 5. Madrid.

PEREA, A., SÁNCHEZ-PALENCIA, F.J. (1995). *Arqueología del oro astur. Orfebrería y minería*. Caja de Ahorros de Asturias.

PÉREZ LOSADA, F. (2002). *Entre a cidade e a aldea: estudio arqueohistórico dos aglomerados secundarios romanos en Galicia*. Brigantium, Vol 13.

PÉREZ LOSADA, F. Vieito Covela, s., Fernández Fernández, A. La Villa romana de Toralla (Vigo): una innovadora propuesta de tratamiento y presentación de un yacimiento arqueológico excavado. En *III Congreso Internacional sobre Musealización de Yacimientos Arqueológicos, Zaragoza, 15, 16, 17 y 18 de noviembre de 2004*. Zaragoza, 113-120.

RODRÍGUEZ COLMENERO, A. / RODÁ DE LLANZA, I. (eds.) (2007): *Murallas de ciudades romanas en el occidente del imperio: Lvcvs Avgvsti como paradigma*. Actas del Congreso Internacional celebrado en Lugo (26-29.XI.2005) en el V aniversario de la declaración, por la Muralla de Lugo como Patrimonio de ROMERO MASIÁ, A./ POSE MESURA, X.M. (1988). *Galicia nos textos clásicos*. A Coruña.

SUÁREZ PIÑEIRO, A. M. (2006). *A vida cotiá na Galicia romana*. Santiago de Compostela.

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Historia antiga da Península Ibérica/O02G250V01501
